

TECHNIKA

Charakteristika učebného predmetu

Predmet **Technika** vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymoženosti chráni svet a kultúrne pamiatky.

Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovvej spoluúčasti a spolupráci žiakov.

Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Technika
Ročník:	piaty
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠKVP:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

Ciele predmetu

- Žiak má rozlíšiť a bezpečne použiť prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia.
- Osvojiť si dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptovať sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky.
- Experimentovať s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami.
- Vytvoriť si vhodné návyky pre rodinný život.
- Pociťovať zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí.
- Cítiť zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce.
- Osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizovať a plánovať prácu a používať vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote.
- Vytrvalo a sústavne plniť základné úlohy, uplatňovať tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku.
- Vytvoriť si nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu.
- Chápať prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia.
- Orientovať sa v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvojiť si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného zamerania a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

Kľúčové kompetencie

- Žiak získa vedomosti a zručnosti v súlade s obsahovým a vzdelávacím štandardom.
- Žiak používa bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavenie, dodržiava stanovené pravidlá, adaptuje sa na nové pracovné podmienky.
- Žiak pristupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia ostatných, ochrany životného prostredia, ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt
- Žiak využíva znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých oblastiach v záujme vlastného rozvoja i svojej prípravy na budúcnosť.

- Žiak chápe prácu a pracovnú činnosť ako príležitosť k seberealizácii, sebavzdelávaniu a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia.

Učebný plán

Navrhovaný rozsah je 33 hodín ročne v 5. ročníku. Trieda sa na základe podmienok školy delí na skupiny podľa aktuálnych predpisov o delení. Vyučovanie predmetu sa bude uskutočňovať v jednogodinových vyučovacích jednotkách.

Vzdelávací štandard predmetu Technika sa člení na dva tematické okruhy technika a ekonomika domácnosti, pričom každý z nich sa ďalej člení na jednotlivé tematické celky. Dôraz sa kladie na tematický okruh technika. Škola je povinná odučiť z tematického okruhu technika najmenej dve tretiny z celkovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie z tematického okruhu ekonomika domácnosti podľa svojich materiálno-technických a personálnych podmienok.

Technika (33 h)

Obsahový štandard

➤ Človek a technika (5 h)

- Školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni.
- Technika.
- Prostredie technické - prírodné - spoločenské, vzťahy medzi nimi.
- Ochrana, príroda, negatívne vplyvy techniky.

➤ Človek a výroba v praxi (7 h)

- Remeslo, remeselník, pracovný nástroj, pracovné náradie, remeslá v minulosti a v súčasnosti.
- Výrobok, vznik výrobku: myšlienka - proces výroby - výrobok.
- Návrh výrobku človeku spríjemňujúceho život.

➤ Úžitkové a darčkové predmety (10 h)

- Surovina, materiál, polotovár, darčkový a úžitkový predmet.
- Myšlienka, návrh, náčrt, rozmery, náradie a nástroje, postup práce.
- Materiál: špajdľa, vetvička, gaštan, plastelína, kôra, látka, tenký drôt.
- Alobal, kartón a pod.
- Výrobky: náhrdelník, náušnice, náramok, zvieratko.
- Počítadlo, svietnik, kvet, stojan na pero, stojan na "mobil" a pod.

➤ Ručné práce (6 h)

- Základné pomôcky a nástroje na ručné práce, šijací stroj.
- Tkaniny - bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické.
- Základné stehy, pomocné stehy, obnitkovacie stehy, spojovacie stehy, ozdobné stehy.
- Prišívanie zapínadiel.
- Prišitie pútka.
- Navlečenie gummy a šnúry.
- Strih a jeho základné využitie.

- Háčkovanie (krátky a dlhý stĺpik, retiazkové očka).
- Pletenie.
- Práca s netradičným materiálom (šúpolie, drotárstvo, gumičkovanie,...).
- Kultúra odievania.

➤ **Pestovateľské práce a chovateľstvo (5 h)**

- Základné podmienky pre pestovanie.
- Zelenina.
- Okrasné rastliny.
- Rez, jednoduchá úprava kvetov, jednoduché aranžovanie a viazanie kytíc.
- Ovocné dreviny.
- Liečivé rastliny.
- Poznávanie škodcov, ochrana zeleniny.
- Chovateľstvo.

Výkonový štandard

Človek a technika

- Dodržiavať pravidlá BOZP, hygieny a správania sa.
- Vysvetliť pojem technika v užšom a širšom zmysle slova.
- Uviesť príklady pozitívnych a negatívnych vplyvov techniky na človeka, prírodu a spoločnosť.
- Zdôvodniť na príkladoch potrebu pozitívneho prístupu človeka k tvorbe techniky.
- Vypracovať projekt na danú tému z ochrany prírody.

Človek a výroba v praxi

- Porovnať profesie remeselníkov v minulosti a v súčasnosti.
- Vysvetliť pojem výrobok.
- Opísať proces vzniku jednoduchého výrobku.
- Vyhľadať príklady výrobkov, pracovných nástrojov a pracovného náradia remeselníkov v minulosti a v súčasnosti.
- Vyhodnotiť priebeh tematickej exkurzie z výroby.
- Prezentovať návrh a zhotovenie vlastného jednoduchého výrobku z dostupných prírodných materiálov v danom regióne.

Úžitkové a darčkové predmety

- Vytvoriť náčrt jednoduchého výrobku.
- Vybrať technické materiály a nástroje na zhotovenie výrobku.
- navrhnuť postup práce pri zhotovení výrobku.
- Zhotoviť navrhnutý výrobok.
- Prezentovať výsledky svojej práce.

Ručné práce

- Oboznámiť sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné práce.
- Rozoznať rôzne druhy tkanín.
- Šiť rôznymi stehmi.
- Robiť drobné opravy odevov.
- Oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.
- Háčkovať s vlnou.

- Ručne pliesť.
- Oboznámiť sa s ďalšími netradičnými ručnými prácami.

Pestovateľské práce a chovateľstvo

- Vykonávať jednoduché pestovateľské činnosti.
- Zvoliť vhodné pracovné postupy pri pestovaní vybraných rastlín.
- využívať kvety pre výzdobu.
- Zvoliť podľa druhu pestovateľských činností správne pomôcky, nástroje a náradie a urobiť ich údržbu.
- Dodržiavať technologické postupy.
- Preukázať základnú znalosť chovu drobných zvierat a zásad bezpečného kontaktu so zvieratami.
- Dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti.
- Poskytnúť prvú pomoc pri úraze vrátane úrazu spôsobeného zvieratami.

Prierezové témy

Prierezové témy sa prelínajú učivom všetkých tematických okruhov. Výber spôsobu a času realizácie prierezovej témy je v kompetencii učiteľa. Do vyučovania predmetu technika sú zaradené tieto prierezové témy:

- Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Ochrana života a zdravia
- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Vychádzajúc zo ŠVP v súvislosti s pedagogicko-organizačnými pokynmi MŠŠVaV SR, v nadväznosti na profiláciu školy a jej zapojenia do projektu Zelená škola, je implementovaná environmentálna výchova ako prierezová téma s prihliadnutím na prioritnú oblasť – zeleň.

Metódy, formy a postupy vyučovania

- rozhovor
- riadený rozhovor
- riešenie problému – metódy logiky (induktívne, deduktívne, analytické)
- vysvetľovanie
- demonštračné metódy
- ukážka
- nácvik zručností
- skupinová a tímová práca
- tvorba projektu

Učebné zdroje

- učebnice
- odborná literatúra
- vlastné materiály

- internet
- vzorkovnice
- učebné pomôcky

Hodnotenie predmetu

Žiaci v 5. ročníku budú hodnotení známkou podľa aktuálneho Metodického pokynu na hodnotenie žiakov

Hodnotiace portfólio

Proces hodnotenia v rámci vyučovacieho procesu v predmete technika sa zameriava na nasledovné oblasti:

- Zapamätanie si poznatkov – žiaci dokážu poznatky: reprodukovať, vymenovať, definovať, nakresliť.
- Porozumenie poznatkov – žiaci dokážu poznatky: vysvetliť, zdefinovať, opísať, vyjadriť vlastnými slovami.
- Použitie poznatkov – žiaci dokážu poznatky: aplikovať, demonštrovať, vyskúšať, vyriešiť.

Odporúčané formy hodnotenie pre predmet technika sú nasledovné:

- Písomná forma hodnotenia
- Praktická forma hodnotenia – pre tematické celky, kde má žiak zvládnuť pracovné operácie, príp. pracovné postupy
- Ústna forma hodnotenia – vhodná pre všetky tematické celky hlavne, ak žiak prakticky demonštruje, definuje jav, obhaja spôsob riešenia problému, prezentuje vlastný projekt.